

V Praze dne 6. srpen 2009

Č. j. 2009/59982-21

Vážená paní vedoucí,
vážený pane vedoucí,

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) se na základě poznatků z praxe obrací prostřednictvím krajských úřadů (Magistrátu hlavního města Prahy) na pověřené obecní úřady (městské části) s doporučením v souvislosti s postupem orgánů pomoci v hmotné nouzi při řešení situace osob, kterým vznikly škody v důsledku povodní nebo jiných vážných mimořádných událostí.

Situace osob, kterým vznikly škody v důsledku povodní nebo jiných vážných mimořádných událostí, je specifická. Jde většinou o osoby, které mají zaměstnání a do té doby byly ekonomicky i sociálně nezávislé a nejsou tak zvyklé žádat stát o pomoc. Proto je důležité organizační zvládnutí nastalé situace. Lze předpokládat, že sociální situace jednotlivých osob a jejich rodin se bude značně lišit. Doporučuje se urychleně zajistit nejprve pro všechny obecnou informaci o možnostech okamžité i následné pomoci. V tomto případě připomínáme, že zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon), ukládá orgánům pomoci v hmotné nouzi poskytovat každému základní sociální poradenství a povinnost aktivně vyhledávat osoby, které jsou ohroženy hmotnou nouzí. Také se doporučuje navázat spolupráci se zástupci samosprávy, kteří mají větší přehled o občanech ve své obci a kteří také mohou přispět ke zvýšení informovanosti občanů.

Jednání s osobami, které byly postiženy povodní nebo jinou vážnou mimořádnou událostí, je nezbytné vést vstřícně a citlivě s vědomím specifičnosti situace vzniklé bez jejich zavinění a je nutné počítat i s jejich negativními emocemi. Není možné z úvodních a často útržkovitých informací získaných během relativně krátkého rozhovoru dělat unáhlené závěry končící slovy: „Nemáte nárok nebo měli jste si našetřit“. Přijetí žádosti nelze odírat! V každém případě je nutné dát osobám

možnost požádat o mimořádnou okamžitou pomoc, protože jedině na základě podané žádosti a po objektivním zhodnocení všech skutečností, lze zjistit, zda osoba je nebo není pro nastalou situaci v hmotné nouzi. Třebaže je samozřejmé, že během sociálního šetření pracovníci orgánu pomoci v hmotné nouzi vykazují vysokou profesionalitu a dodržují etické principy, je třeba zopakovat i tento aspekt. Způsob, jakým bude provedeno sociální šetření, ve svém důsledku silně ovlivní i spolupráci osoby s orgánem pomoci v hmotné nouzi a image orgánu pomoci v hmotné nouzi, resp. obce a státu.

Lidem, které zasáhla povodeň nebo jiná vážná mimořádná událost, lze doporučit, aby podali žádost o mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu vážné mimořádné události (§ 2 odst. 4 zákona). Účelem této peněžité dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi je poskytnutí rychlé pomoci k zabezpečení základních životních potřeb občanů. Pokud celkové sociální a majetkové poměry osoby jsou takové, že jí neumožňují nepříznivou situaci překonat vlastními silami, a orgán pomoci v hmotné nouzi považuje tuto osobu na základě posouzení jejich poměrů za osobu v hmotné nouzi (nezaměňovat ale se stavem hmotné nouze pro nárok na příspěvek na živobytí či doplatek na bydlení), lze této osobě poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc. Je zřejmé, že v těchto případech jde o první finanční pomoc, a proto je nutné posouzení stavu hmotné nouze i následné poskytnutí finanční pomoci učinit bezodkladně. Pro uvedený účel pomoci je situace posuzována v rámci okruhu společně posuzovaných osob. Při posuzování majetkových poměrů osob se přihlíží především k případné finanční hotovosti, kterou by osoby mohly použít k prvotní likvidaci následků vážné mimořádné události, aniž by bylo ohroženo uspokojování jejich základních životních potřeb. Je důležité si uvědomit, že smyslem této mimořádné okamžité pomoci je zabezpečení první pomoci k odstranění důsledků povodně (jiné vážné mimořádné události) do doby, než bude možné poskytnout pomoc z jiných zdrojů (pojišťovna apod.).

Dále lze lidem doporučit, že mohou i v případech, kdy jim vzniknou v souvislosti s následky povodně (jiné vážné mimořádné události) mimořádné výdaje, požádat o mimořádnou okamžitou pomoc [§ 2 odst. 5 písm. b) zákona] na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti (např. pračka, lednička apod.). Účelem této peněžité dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi

je poskytnutí pomoci osobě, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu uvedených nákladů.

V neposlední řadě je možné lidem doporučit, aby požádali o mimořádnou okamžitou pomoc, jestliže nemají dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje [§ 2 odst. 5 písm. a) zákona]. Účelem této peněžité dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi je poskytnutí pomoci osobě, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu jednorázového výdaje spojeného zejména se zaplacením správního poplatku nebo v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu. Uvedenou dávku lze využít i v případě následků povodně (jiné vážné mimořádné události), kdy osobám vzniknou mimořádné výdaje na pořizování např. nových dokladů, na přechodné ubytování při zničení bytu apod.

Více informací ze sociální oblasti v souvislosti s povodní a dávkami pomoci v hmotné nouzi lze nalézt na webových stránkách MPSV (www.mpsv.cz).

Na závěr Vás chci ubezpečit, jestliže se z důvodu následků povodní (jiné vážné mimořádné události) zněkolikanásobí počet dosavadních klientů a tím se významně zvýší předpokládané výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi, je MPSV připraveno dle předložených požadavků jednotlivých orgánů pomoci v hmotné nouzi operativně změnit rozhodnutí o výši dotace na tyto dávky.

S pozdravem